

Δημιουργική γραφή

Άντον Τσέχωφ, Βάνκας

Το τέλος που δίνει ο συγγραφέας Άντον Τσέχωφ στο διήγημα του μας αφήνει μια γεύση πικρή και απέραντη θλίψη. Το γράμμα του Βάνκα δε θα φτάσει στα χέρια του παππού του και τα βάσανα του δε θα τελειώσουν. Το αφεντικό του και οι άλλοι μαστόροι θα εξακολουθήσουν να βασανίζουν το μικρούλη. Ο καλός δε θα δικαιωθεί ούτε οι κακοί θα τιμωρηθούν.

Οι μαθητές του Α3 μετά την ανάλυση του διηγήματος κλήθηκαν να δώσουν το δικό τους τέλος στην ιστορία. Κι αυτό το τέλος μπορούσε να είναι διαφορετικό, να είναι αισιόδοξο, γεμάτο ελπίδες για τον ήρωα μας. Και βέβαια ο τρόπος γραφής έπρεπε να θυμίζει τη γραφή του Τσέχωφ.

Ακολουθούν μερικά κείμενα των μαθητών:

Στο ύπνο του ο Βάνκας ονειρευόταν το πατάρι στο χωριό. Ο παππούς κάθεται στο πατάρι και τα πόδια κρέμονται. Διαβάζει το γράμμα στις υπηρέτριες. Και ο σκύλος ο Χέλης φέρνει σβούρα το πατάρι, κουνώντας την ουρά του. Ο Χέλης το αγαπημένο του σκυλί τον περιμένει. Ο παππούς σηκώνεται θυμωμένος και χτυπά με το ραβδί το σκυλί για να φύγει.

Και τότε ο Βάνκας πετάγεται από τον ύπνο του τρομαγμένος. Αναρωτιέται πόσες ελπίδες έχει να γλιτώσει από τη δύσκολη ζωή κοντά στο σκληρό αφεντικό του. Δεν γίνεται να μην έχει ελπίδες. Υπομονετικά περίμενε κάποια σημεία ζωής από τον παππού του εδώ και ενάμισι χρόνια. κάποιιο γράμμα ή και τον ίδιο να εμφανιστεί μπροστά του.

Αναρωτιόταν συνεχώς μήπως οι ταχυδρομικοί πέταξαν το γράμμα του ή μήπως ο παππούς του τον είχε ξεχάσει. Μισούσε τη ζωή του. Η δουλειά του ήταν πραγματική σκλαβιά, το φαγητό λιγοστό. Δεν άντεχε πια. Αυτά τα Χριστούγεννα πονούσε και το σώμα και η ψυχή του. Ήθελε να πεθάνει. Ναι, ο θάνατος θα ήταν το καλύτερο δώρο των Χριστουγέννων. Με αυτές τις σκέψεις τον πήρε ο ύπνος.

Ξαφνικά ακούει ένα σιγανό χτύπημα στην πόρτα. Το χτύπημα ξανακούστηκε πιο δυνατό στη συνέχεια. Πετάχτηκε από το φτωχικό του στρώμα φοβισμένος. Για καλό δε θα είναι, σκέφτηκε. Δειλά προχώρησε στην πόρτα και την άνοιξε. Με τα αγουροξυπνημένα μάτια αντικρίζει τον παππού του να ξεπροβάλλει στην πόρτα. ένα πλατύ χαμόγελο διαγράφεται στο πρόσωπο του παππού.

Εκείνος άνοιξε τα χέρια του στο μέρος του εγγονού του

« Βάνκα αγόρι μου, μου έλειψες. Πάμε να φύγουμε».

«Παππού, παππού μου, γιατί ... γιατί άργησες;» τον ρωτά ο Βάνκας και τον αγκαλιάζει κλαίγοντας.

Αυτή η συνάντηση κράτησε πολύ λίγο, όσο και το όνειρο του μικρού παιδιού. Την ώρα που χτυπούσαν οι καμπάνες χαρμόсуνα, ο μικρός Βάνκας έκλαιγε με αναφιλητά, καθώς είχε συνειδητοποιήσει πως μόνο στο όνειρο είχε συναντήσει τον παππού του. Ήταν μόνος .... μόνος και πάλι. Είχαν σχολάσει οι εκκλησίες και οι άνθρωποι επέστρεφαν στα σπίτια τους. Ο Βάνκας στεκόταν στο στρώμα με τα μάτια ακινητοποιημένα στο ταβάνι της καμαρούλας του. Δεν κατάλαβε το αφεντικό του που άνοιξε την πόρτα και στάθηκε δίπλα του, κρατώντας ένα φάκελο. Για πρώτη φορά τον είδε ήρεμο και λίγο στενοχωρημένο. Του πρότεινε ένα φάκελο.

«Πάρε Βάνκα, αυτό είναι τηλεγράφημα για σένα». Περίμενε λίγο και μετά αποχώρησε το ίδιο αθόρυβα, όπως και μπήκε.

Ο Βάνκας κοίταξε το χαρτί με τρεμάμενα χέρια. Και άρχισε να διαβάζει:

« Βάνκα παιδί μου

Ο παππούς σου Κωνσταντής Μακάριτς πέθανε πριν από μέρες. Η τελευταία επιθυμία του ήταν να ενδιαφερθώ για σένα και να σε φροντίσω με πατρική αγάπη. Ο Κωνσταντής Μακάριτς ήταν ο πιο έμπιστος και υπεύθυνος εργάτης στο υποστατικό μου. Σεβόμενος την επιθυμία του πιο καλού ανθρώπου που είχα γνωρίσει σου σε καλώ να επιστρέψεις το κτήμα και να αναλάβεις ως επιστάτης».

(Μετούσι Κυριακή, Α3, Δεκέμβριος 2014)

Ο Βάνκας στάθηκε μπροστά στο κιβώτιο με τα γράμματα. Την τελευταία στιγμή όμως θυμήθηκε ότι δεν είχε βάλει στο φάκελο τη διεύθυνση και το χωριό του παππού. «Έτσι κάνουν στα γράμματα», του είχε πει ο Μάσια ο μαστοράκος, ο μόνος στο μαγαζί που τον αγαπούσε και τον παρηγορούσε. Ο Μάσια είχε αποσπάσει κρυφά από το αφεντικό όσα αφορούσαν το μικρό Βάνκα: επώνυμο, διεύθυνση στο χωριό. Σαν μεγαλύτερος που ήταν είχε σκεφτεί πως αυτά έπρεπε να τα ξέρει ο μικρός είλωτας. Ο Βάνκας λοιπόν έγραψε τη διεύθυνση πάνω στο φάκελο και μετά το έριξε στο κιβώτιο του ταχυδρομείου.

Είχε μεγάλη αγωνία. Πότε θα φτάσει το γράμμα; Τι θα έλεγε ο παππούς; Θα τον αγαπούσε όπως παλιά που ήταν κοντά του ή θα τον είχε ξεχάσει; Θα ερχόταν ο παππούς να τον πάρει κοντά του για να γίνουν τα βάσανα του μια κακή ανάμνηση; Θα τα έλεγε όλα αυτά στους φίλους του στο χωριό και όλοι θα τον κοιτούσαν με έκπληξη και θα τον θεωρούσαν ήρωα που τα άντεξε.

Ξαφνικά άρχισε να κλαίει με λυγμούς. Τα παιδικά του μάγουλα μούσκεψαν στο κλάμα. Του έλειπε η μάνα του και ο παππούς..... ο μόνος συγγενής που είχε στον κόσμο. Αχ! να τον ξανάβλεπε, να τον πάρει αγκαλιά, να τον σκεπάσει με τη θαλπωρή αγκαλιά του.

Ο καιρός περνούσε. Οι μέρες, οι μήνες..... και ο παππούς δεν είχε εμφανιστεί. Παρόλα αυτά όμως ο μικρός Βάνκας δεν είχε χάσει την ελπίδα του. Αυτή η ελπίδα τον κρατούσε στη ζωή. Αυτή του έδινε δύναμη να υπομείνει τα μαρτύρια που του έκαναν οι άλλοι.. Αν την έχανε θα τελείωνε και η ζωή του.

Ένα βράδυ μετά από καιρό είχε σχολάσει από το τσαγκάρικο και στην αποθηκούλα του μαγαζιού ήταν έτοιμος να στρώσει το στρώμα του για να κοιμηθεί. Η κόυραση της μέρας του είχε βαρύνει τα μάτια. Έσβησε το κερί που φώτιζε την αποθηκούλα και ξαφνικά... Ακούστηκαν χτυπήματα στην πόρτα. Άνοιξε δειλά την πόρτα. Τι είχε να φοβηθεί περισσότερο; Όλη την κακία του κόσμου την ένιωθε καθημερινά στο τσαγκάρικο και στο σπίτι του αφεντικού του.

Μια γνώριμη μορφή βρέθηκε μπροστά του. Ένα κουρασμένο γεροντάκι που του χαμογελούσε. Ο παππούς! Ήρθε ο παππούς για να τον πάρει!

«Βάνκα παιδί μου, γιατί δεν μου έγραφες από την πρώτη μέρα τα βάσανά σου;»

«Παππού μου, νόμιζα πως ήθελες να μείνω εδώ, να μάθω τη δουλειά, να καταλάβω τη ζωή», είπε ο μικρός Βάνκας και ξέσπασε σε λυγμούς.

Ο παππούς τον αγκάλιασε κλαίγοντας.

«Παιδί μου δε σε έδιωξα εγώ από κοντά μου. Τα αφεντικά σε έστειλαν στην πόλη. Κι εγώ έσκυπα το κεφάλι, όπως έκανα σε όλη μου τη ζωή. Όμως όταν έλαβα το γράμμα σου, κατάλαβα πως δε σε προστάτεψα από τη σκληρή ζωή. Τα αφεντικά δε με άφηναν να φύγω. Αστονε μου έλεγαν να ψηθεί. Βασανίστηκα καιρό και πήρα την απόφαση. Θα σε πάρω μαζί μου κι ό,τι είναι να γίνει... ας γίνει. Μάζεψε παιδί μου τα πράγματα του και ρίξε μαύρη πέτρα».

Ο Βάνκας έκανε ό,τι του είπε ο παππούς και μαζί του βρέθηκε στο σταθμό του τρένου. Ο ηλικιωμένος άντρας τις οικονομίες της ζωής, τις λιγοστές τις έκανε εισιτήριο στην καινούρια ζωή του εγγονού του.

(Νίκα Παναγιώτα, Α3, Δεκέμβριος 2014)

Αφού απομακρύνθηκε από το ταχυδρομείο, μια ανακούφιση τον κυρίεψε. Τα βάσανά του σύντομα θα τελείωναν, σκέφτηκε. Απέραντη χαρά τον πλημμύρισε. Σε λίγες μέρες θα ερχόταν ο παππούς και θα τον απάλλασε από το σκληρό αφεντικό, τον Αλιάχιν.

Ο φτωχός Βάνκας περίμενε μέρες ολόκληρες τον παππού του να έρθει. Οι μέρες όμως, περνούσαν ... και μαζί τους περνούσαν οι μήνες, τα χρόνια... και τα βάσανα του Βάνκα γίνονταν πιο πολλά. Το αφεντικό του δεν τον είχε μαλακώσει ο χρόνος. Αντίθετα τον είχε κάνει περισσότερο σκληρό και ανελήγτο.

Κάποια στιγμή ο Βάνκας δεν άντεξε άλλο. Μια νύχτα έφυγε κρυφά από το μαγαζί. Ούτε πίσω του δεν κοίταξε. Τι να κρατήσει από αυτό το μισητό μέρος; Το είχε πάρει απόφαση. Θα πήγαινε μόνος του να βρει τον παππού του στο χωριό. Είχε πάρει το μάτι του ένα πρωί ένα γράμμα από το αφεντικό του παππού του. Ο Αλιάχιν ήταν απασχολημένος με το κατσάδιασμα ενός άλλου μικρού μαστοράκου και δεν τον πρόσεξε. Έτσι ο Βάνκας διάβασε στα γρήγορα τη διεύθυνση του υποστατικού στο χωριό και τώρα ήξερε προς τα πού να τραβήξει...

Δεν ήταν και τόσο εύκολα τα πράγματα. Μερόνυχτα περπατούσε μέσα στο κρύο και τη βροχή. Κρύωνε, πεινούσε, τα πόδια του τον πονούσαν. Αλλά αυτός έπαιρνε κουράγιο από το όνειρό του και προχωρούσε. Κάποτε έβρισκε στο δρόμο του καλόκαρδους χωρικούς που τον μάζευαν στο φτωχικό τους. Του έδιναν κάτι από το λιγοστό φαγητό τους, τον άφηναν να ζεσταθεί για λίγο στη γωνιά τους. Κι αυτός, όχι δεν ήταν αχάριστος. Τους ανταπέδιδε τη χάρη, κάνοντας θελήματα. Βέβαια δεν ήταν λίγες οι φορές που ξαπόστασε κάτω από γεφύρια και την έβγαλε με βατόμουρα και βελανίδια που μάζεψε στα δάση που συνάντησε.

Όσπου κάποια μέρα βρέθηκε στο χωριό των παιδικών του χρόνων. Μπήκε στο πρώτο υποστατικό που συνάντησε και χτύπησε την πόρτα. Λίγο φαγητό και λίγη ζεστασιά λαχταρούσε. Η πόρτα άνοιξε και ένα γεροντάκι ξεπρόβαλε. Ήταν ο παππούς του. Το πρόσωπο του Βάνκα για πρώτη φορά μετά από τόσα χρόνια φωτίστηκε. Φωτίστηκε και το πρόσωπο του γέροντα που άνοιξε την αγκαλιά του για πάντα.

(Σοφιανός Γιάννης, Α3, Δεκέμβριος 2014)

Ο Βάνκας απομακρύνθηκε από το ταχυδρομείο με μάτια δακρυσμένα. Τα δάκρυα άρχισαν να πυκνώνουν και να γεμίζουν το προσωπάκι του. Θυμήθηκε τα βάσανα που τον περίμεναν στο μαγαζί που δούλευε και τη μοναξιά του στη μικρή αποθηκούλα που κατέληγε τις νύχτες και ένας κόμπος έσφιξε το στήθος του. Όμως όταν τα δάκρυα στέγνωσαν ξαναθυμήθηκε τις ξέγνοιαστες μέρες στο χωριό κοντά στον παππού και χαμογέλασε. Σε λίγες μέρες το γράμμα θα έφτανε στα χέρια του παππού. Κι εκείνος μόλις θα το διάβαζε, αμέσως θα ξεκινούσε για τη Μόσχα, για να τον πάρει ξανά κοντά του.

Την άλλη μέρα ο υπάλληλος του ταχυδρομείου, όπως συνήθως, μάζεψε όλα τα γράμματα και να ταξινόμησε με βάση τον προσδιορισμό τους. Ένα γράμμα όμως του τράβηξε την προσοχή. Δεν είχε διεύθυνση ούτε όνομα παραλήπτη. Και ο γραφικός χαρακτήρας ταίριαζε σε χέρι παιδιού που δε καλογνωρίζει γράμματα. Έβαλε το γράμμα παράμερα και συνέχισε να τακτοποιεί τα γράμματα τώρα μέσα στους ειδικούς σάκους. Αύριο οι αμαξάδες θα ξεκινούσαν για τον προορισμό τους.

Μόλις τελείωσε με τη δουλειά τον πήρε λίγη ώρα να σκέφτεται... και ξαφνικά θυμήθηκε το φτωχό παιδί που δούλευε στο τσαγκάρικο εκείνου του σκληρού ανθρώπου του Αλιάχιν. Πήρε το θάρρος, άνοιξε το γράμμα και άρχισε να διαβάζει. Διάβαζε και δεν μπορούσε να συγκρατήσει τα δάκρυα του. Έκλαιγε αυτός που είχε γνωρίσει τόσα βάσανα και την κακία των ανθρώπων σε όλη του τη ζωή.

Έκλεισε βιαστικά το ταχυδρομείο και πήρε το δρόμο για το τσαγκάρικο του Αλιάχιν. Όχι, δε θα το επιτρέψει να βασανίζουν οι άνθρωποι ένα παιδί. Ο φτωχός υπάλληλος δεν μπορούσε να σώσει όλα τα παιδιά του κόσμου αλλά αυτό το παιδάκι θα το έσωζε.

Αποφάσισε τι θα κάνει. Θα έπιανε φιλίες με το μικρό και θα του ζητούσε να ζήσει με την οικογένεια του. Είχε τρία παιδιά. Μπορούσε να μεγαλώσει και ένα ξένο. Άλλωστε όλα τα παιδιά είναι του Θεού. Άρα και δικά μας, σκέφτηκε και ένιωσε μια απέραντη αγαλλίαση. Η γυναίκα του ήταν γλυκός άνθρωπος και θα το αγαπούσε το φτωχό παιδί. Πρέπει να βιαστεί να συναντήσει το Βάνκα. Είναι Χριστούγεννα και δεν πρέπει να νιώθει μοναξιά.

(Τσάμης Στάθης, Α3, Δεκέμβριος 2014)